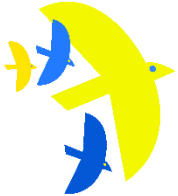

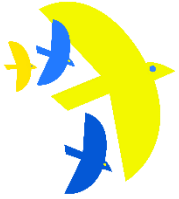
Досвід адаптації та стратегії переміщених українців у Берліні, Будапешті та Варшаві.

Prof. Dr. Céline Teney; Mariia Bolshakova;
Kateryna Hutsa; Anastasiia Nikolaieva; Daria
Potapova and Kseniia Shvets

Особливості переміщених українців

- Відносно схожий рівень соціально-економічних умов
- Відносно високий рівень самостійності завдяки Регламенту про тимчасовий захист; проте існує невизначеність щодо тривалості дозволу на перебування
- Велика частка людей з високим рівнем освіти
- Міграція жінок та сімей

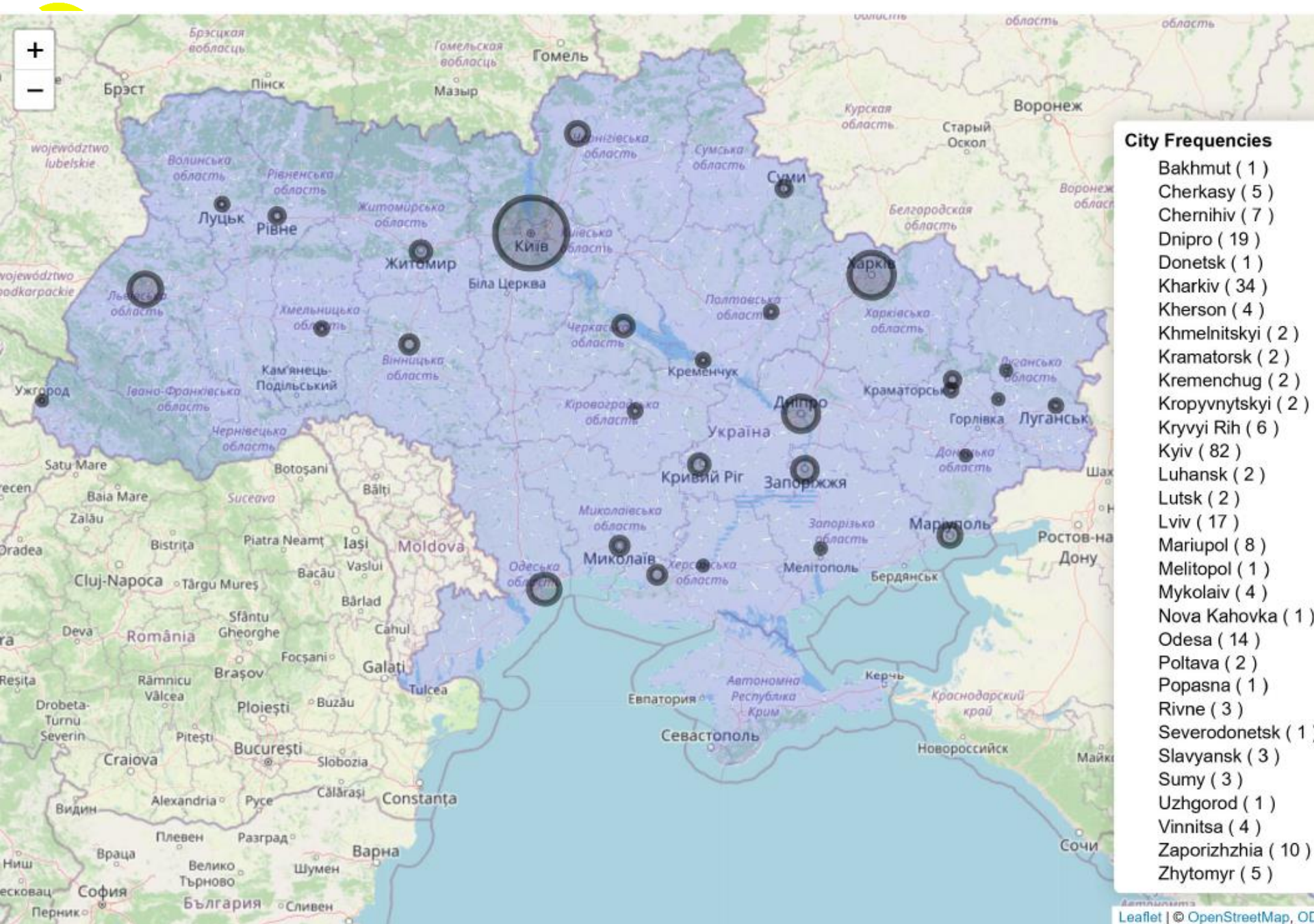

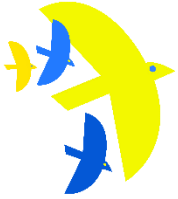
Проект

Дані на основі якісного лонгітюдного панельного дослідження переміщених українців у Берліні, Будапешті та Варшаві.

Дизайн вибірки: максимальна варіативність за освітою, віком, регіоном походження, сімейним статусом, попередніми контактами у країні прихистку і, за можливістю, гендером.

- Різноманітні канали набору респондентів (розміщення постів онлайн, через волонтерські організації, в основних місцях прибуття, метод снігового кому)
- Тема інтерв'ю: досвід та/або плани міграції, адаптаційні стратегії, сподівання та досвід у різних соціальних та структурних вимірах.
- Весна/літо 2022: напів-структуровані інтерв'ю в Берліні (100), Варшаві (100) та Будапешті (58)
- Зима 2022/23: повторні напів-структуровані інтерв'ю в Берліні (75), Варшаві (65) та Будапешті (31). Включно з 27 респондентами, які повернулися до України.
- Зима 2023/24: повторні інтерв'ю з респондентами, які брали участь у 1 та 2 хвилях.

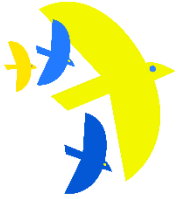

Освітня адаптація дітей

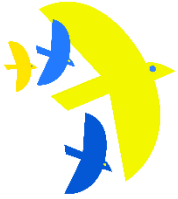
- Освіта як ключовий фактор структурної адаптації
- Теорія інтеграції:
- Структурна адаптація => соціальна та культурна адаптація
- Орієнтація лишу на країну прихистку (Методологічний націоналізм)
- Припускає, що структурна інтеграція є загальною метою іммігрантів

- Дослідницьке питання: як переміщені мігранти з особливо високим рівнем агентності справляються зі структурною інтеграцією дітей?

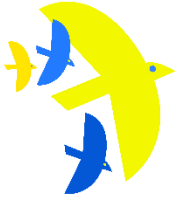
Метод аналізу

- Підхід абдукції (Timmermans and Tavory 2012)
- Стратегії кодування та досвід батьків щодо навчання дітей у хвилях 1 та 2
- Коди розроблені дедуктивно (відповідно до основних класичних теорій інтеграції та транснаціоналізму) та індуктивно (в процесі аналізу з'явилися нові теми та питання)
- Порівняння кодів серед учасників для виявлення подібностей і відмінностей
- Аналіз цих подібностей і відмінностей у світлі класичних теорій

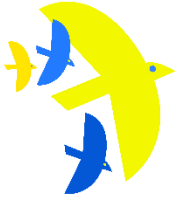
Результати: стратегії навчання батьків

- Стратегія 1: повна інтеграція в німецьку освітню систему
 - Мати з 9-річною дитиною (Хвиля 2; DE_20_KS) «Моя робота – це тягнути дітей тут... Моя робота – врятувати їх. (...) У нас ще буде час наздогнати навчання якщо виникне потреба, за допомогою репетиторів»

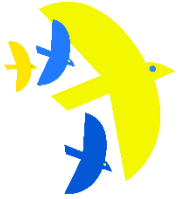
Результати: стратегії навчання батьків

- Стратегія 2: інтеграція в німецьку освітню систему + додаткове онлайн-навчання в Україні
- Причина 1: через невизначеність щодо тривалості перебування в Німеччині
 - (DE_58_KS, W2): Респондентка з дитиною, яка відвідує німецький клас. Для неї та інших дітей з України були організовані окремі мовні заняття. Навчання важке, але цікаве, і дитина ходить до німецької школи з задоволенням. В українській школі вона також навчається, але не відвідує онлайн-заняття — лише виконує завдання та надсилає їх вчителям. Таким чином, вона закінчить 7-й клас в Україні, але її мати ще не вирішила, чи продовжувати такі заняття в Україні, оскільки немає чіткого плану, що робити далі.

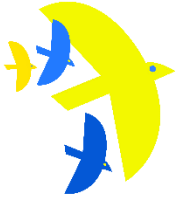
Результати: стратегії навчання батьків

- Стратегія 2: інтеграція в німецьку освітню систему + додаткове онлайн-навчання в Україні
- Причина 2: через незадоволеність якістю німецької освітньої системи
 - Мати з дитиною п'яти з половиною років, яка ще надто мала для відвідування німецької початкової школи
 - "В кінці серпня нам запропонували дитячий садок. Дитячі садки там відрізняються від наших. Це кімната, куди ви залишаєте дитину на 4 години. І там тільки доглядають за дитиною. (...) Молодший син піде до нашої школи, і нам сказали, що ми можемо подати заявку на дистанційне навчання. Це хоч якась форма розвитку для дитини. Дитячий садок — це крок назад для нього. Життя продовжується, і нам потрібно якимось жити".

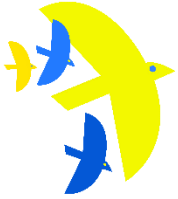
Результати: стратегії навчання батьків

- Стратегія 2: інтеграція в німецьку освітню систему + додаткове онлайн-навчання в Україні
- Причина 3: через невизначеність щодо типу школи, до якої дитина буде зарахована після „Willkommensklasse“
 - Мати з дитиною в 8-му класі: "Так, коли вона вступить до гімназії, тому що якщо ми зупинимося зараз і це не вийде, їй все ще потрібно отримати освіту. Так, ми хочемо, щоб вона пішла до гімназії, і якщо ми вже на 100% плануємо гімназію, то немає сенсу йти до української школи. Освітня система там не працює так, як потрібно, вона лише допомагає з певними знаннями, але не на тому рівні." (DE_59_KS_T_E_W2)

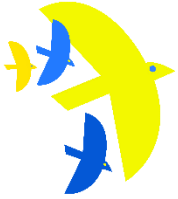
Результати: стратегії навчання батьків

- Стратегія 2: інтеграція в німецьку освітню систему + додаткове онлайн-навчання в Україні
- Причина 4: через легкість отримання середньої освіти в Україні порівняно з підготовкою до Abitur в Німеччині, а також можливість вступу до університету ЄС з українським атестатом про середню освіту та 1 роком навчання в українському університеті.
 - Респондент — учень 17 років з другої хвилі (Хвиля 2; DE_28_AN): "Я міг би перейти в інший клас і просто вивчати мову, але не хотів витратити рік, оскільки мав відчуття, що закінчу школу в Україні, і хотів перейти до чогось іншого, змінити життя. А тут ще три роки школи, і я думав, що не зможу впоратися". (...)

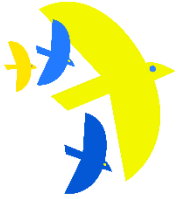
Результати: стратегії навчання батьків

- Стратегія 2: інтеграція в німецьку освітню систему + додаткове онлайн-навчання в Україні
- Причина 4: через легкість отримання середньої освіти в Україні порівняно з підготовкою до Abitur в Німеччині, а також можливість вступу до університету ЄС з українським атестатом про середню освіту та 1 роком навчання в українському університеті.
 - Респондент — учень 17 років з другої хвилі (Хвиля 2; DE_28_AN) "Я планую подати документи до університетів в Україні цього року. Я складатиму вступні іспити (МНТ) і подаватиму заяву. Я маю плани навчатися в Україні рік. (...) Потім я хочу перевестися до університету в Німеччині. Я розглядав можливість складання іспитів на "Abitur", оскільки через два роки я міг би скласти "Abitur", але це дуже важко навіть для німців. Вимоги до знання німецької мови дуже високі. Чесно кажучи, щоб бути допущеним до професії, яку я хочу, мені потрібно мати відмінні оцінки. Я розумію, що це неможливо, і реалістично оцінюю свої можливості. Я думаю, що буде набагато легше перевестися з України до Німеччини, ніж складати іспити тут."

Результати: стратегії навчання батьків

- Стратегія 3: повернення в Україну через кращі освітні перспективи в Україні та/або через емоційний стрес дітей
- Дочка повернулася в Україну, оскільки не змогла вступити до університету тут через вимогу рівня B2 з німецької мови. Мати залишилася в Берліні, щоб "зберегти місце на випадок, якщо родині знову доведеться евакуюватися" (DE_12_DP_W2).
 - "Їй сказали, що вона не може скласти тест з англійської та подати заявку, якщо не має рівня B2 з німецької. І хоча вона може подати заявку на бакалаврат англійською мовою будь-де у світі, в Німеччині це було неможливо; це було дуже дивно."
 - "Це жахлива бюрократія. Можливо, моя дочка поїхала через це, вона сказала, що це неможливо витримати."

Висновок

- Обмеження теорії інтеграції
- Припущення про готовність іммігрантів та стратегію структурної інтеграції
- Методологічний націоналізм
- Обмеження теорії транснаціоналізму
- Орієнтація на транснаціональні стосунки та соціальні практики
- Методологічний індивідуалізм
- Транснаціональна можливісна структура => розширення сфери агентності переміщених мігрантів
- Але: переміщені українці як унікальний випадок, оскільки вони мають особливо високий рівень агентності